

BİR HACININ NOT DEFTERİNDEN

HAC YOLUNDA -1-

Hasan TELLİ

29 Temmuz 1986 Salı Saat 9.00.. Ankara Hipodrom Emniyet Sarayı tarafı mahşeri kalabalık . Gönderenler ve hacı adayları.. Yerleştirmede Ankara Diyanet görevlileri dikkatli ve ciddi. Hareket başladı. Ağlamalar, veda ve güle güle sesleri ve el hareketleri. Yola çıkıldı. Yol boyunca hacı adaylarının tanışması, müşterek ikramlar dolayısı ile yakınlaşmalar başladı. Din görevlisi ve ekip başkanı eğitime başladılar. Okunacak duaların ezberletilmesi işi uzun sürecek galiba. Sürekli Kur'an ve ilâhiler okunuyor ve hacıların katılması isteniyordu. 30 Temmuz Çarşamba günü Saat 17.00 de Urfa'ya gelindi Hareket saati 20.00 dendi. İbrahim Peygamber'in doğduğu yer çok ilginç. Orada kaynayan su o kadar güzel ve içimli ki bir içen bir daha ve çok çok içmek istiyordu. Habur sınır kapısına yakın özel yerimize 31 Temmuz Perşembe saat 17.00 de gelindi. Otobüs durunca hoparlörlerden Diyanet İşleri Başkanlığının mesajı duyulmaya başlandı. Hoş geldiniz diyor, tahsis edilen çadırlardan, dikkat edilmesi gereken hususlardan, iyi bir temenni ile yol gösteriliyordu. Görevliler önümüze geçip çadırlarımızı gösterdiler. Kadınlar bir tarafta, erkekler bir tarafta, şişme yataklarla yatmak için yerlerini öğrendiler. Lavabo ve tuvalet çok düzenli, su bol. Satış reyonları, danışma çadırları namaz kılınacak çadırlar, velhasıl düzenli ve önceden hazırlıklı bir karşılama ve ağırlama idi. Diyanet İşleri Başkanlığı edindiği tecrübe ile daha iyi yapmak çabasında iken, hacı adayları çok farklı idi. İşleri güçleri yemek, içmek, uyumak. Bu şunu gösteriyor; her isteyen eğer parası var ise hacca gidebiliyor. Hac'dan önce oruç ve namaz görevini tam yapabiliyor mu, bilgisi ve görgüsü nedir, yabancı ülkelerde ülkesini ne şekilde temsil edecek. Dinin gerektirdiği nezaket ne ölçüde?... Bunlara hiç bakılmıyor. Bir kişi hacca niyet etti mi bitti.. O kişi mükemmel ve etrafında sevilen sayılan bir pozisyona bürünüyor. Ben neyimmiş demeye hatta gururlanıp başlangıçta Allah'a mahsus büyüklenme sıfatını benimsemeye başlıyor. Yani günaha giriyor. Çok önemli bir konu bu. Okunsun diye dört ay öncesinden dağıtılan Dua ve Hac Rehberi kitaplarının okunup okunmadığını araştırdım. Cevaplar "Okudum ama anlayamadın", "Evde kaldı", "Okumam az bilemedim", "Torunlarım oynuyorlardı ne oldu bilmem", "Ben almadım bilmiyorum", "Getirmedim, oğlum okudu ama bana birşey söylemedi. O da pek anlayamamış".. Benzer cevaplar. Otobüste gerekli olan Telbiye Duası üzerinde duruldu. Ezberlemek istemiyen dahi çıktı ve sekiz günlük yolda üç beş kişi yine ezberliyememişti. Bu, kitaplar veriliyor ki okunsun ve hacca hazır gidilsin. Bu gösteriyor ki hacca olgunların yanında müslümanlığı beş vakitte alel acele kılınan mamazda veya bir ay of-püfle tutulan oruçta arayan bazı cahil kişilerde gidiyor demektir. Bunların eğitilmesi ve bilerek gitmelerinin sağlanması yollarının aranmasını beklemeliyiz. Diyanet İşleri Başkanlığı organize başardı, yardım ve tedarik konusunda işin bilincinde ama bu tür adaylara henüz yetişememiş. Camilerde vaazlar, bilinen şeyleri söylüyorlar. Dini yönden çok fakir olan hacı adaylarını eğiten yok. İnanıyoruz ki bu da olacaktır. Dileriz gecikmesin. 1 Ağustos Cuma günü Habur Sınır Kapısından hareket ettik. Saat 13.30'da Musul'a geldik. Planlı ve güzel bir arap şehri. Burada Yunus Peygamberin Türbesini ziyaret ettik.

Musul'dan sonra yanma ve terleme başladı. Tavanda üç havalandırma penceresi ve iki vantilatör var ama, yetmiyor. Arkada olanlar bunalıyor. Bir kişi gelen rüzgârdan rahatsız olurken hava penceresini kapatıyor, diğeri bunalınca açıyor. Bu hava ile yola devam ediyoruz. Nihayet saat 23.00'de Bağdat şehrine girildi. Yolculuğumuz buraya kadar 72 Saat sürdü. Bağdat'ta İmam-ı Azam ve Abdülkadir Geylânî Hazretlerinin türbesi ziyaret edildi. 2 Ağustos Cumartesi günü saat 07.12'de Kerbelâ kentine girildi. Bağdat-Kerbelâ arası arazi bakımlı ve hurma ağaçları ile süslü ve düzenli görünüyordu Bu kentte Hz.Hüseyn Efendimizin türbesi ziyaret edildi. Kerbelâ'dan saat 10.00'da hareket edildi. Biraz sonra çöl başladı. Ağaçsız, düz ve alabildiğine sıcak bir sahada beş saat gittik. 2 Ağustos 1986 saat 15.30'da Irak-Suudi Arabistan sınırına geldik. Bir müddet bekleyişten sonra eşyalarımız otobüslerden indirildi. Bizler de indik. Kadınlar ayrı sırada, erkekler ayrı sırada. Kontroller yapıldı, pasaportlar

bizlere verildi, resimlerle kontrol edildik. Yine indik, eşyalarımıza bakıldı. Gümrük hamalları Türk gençleri idi. Onlar bizi biz onları görünce sevindik. Hava aşırı sıcak. Suyu içiyor, içiyor adeta kuruyorduk. Suudi Arabistan'a girişte saat 16.20 idi. Biraz gidip 17.50'de namaz için durduk. Cemaatle kıldık. Kum ve düz olan arazide kadınlar sol tarafa erkekler ise sağ tarafa yayılıyor, ihtiyaçlar giderilip abdest alınıyordu. Otobüste Diyanet İşleri Başkanlığının sesli yayınlarını dinliyor ve bu yolculuğun ulvi yönüne önem vermeye gayret ediyorduk. Umre ve Hac sırasında okunacak dualara ağırlık veriyorduk. Biz altı otobüs artık tanışmış, kaderde kıvançta tam bir bağlılık içinde iç içe ibadetimizi yapıyor, yemekte gruplar oluşturuyor, birbirimize su vererek ve ikramda bulunarak sevap kazanmaya gayret ediyorduk. Türkiye'nin başka il hacıları da zaman zaman bize karışıyordu. Medine'ye 200 kilometre kalmıştı. Heyecanımız sonsuzdu. Sevgili Peygamberimizin yattığı mübarek topraklarda idik. 3000 kilometre katettik. Çeşitli meşakkatler çektik. Ama, burada Peygamberimiz ve ahabının çektiğini düşününce bizimkinin bir hiç mertebesinde olduğunu anladık. Saat 19.53'de bir benzin istasyonunda namazdan soma ekip başkanı bir konuşma yaparak bundan sonraki yapacağımız ibadet, dua ve kıyafetlerimizi anlattı. Bilhassa bu önemli yerin tarihini Kur'an'daki yerini anlattı. Yolda sürekli Telbiye, Tekbir ve Tehlil eğitimi yapıldı. Saat 21.30'da Medine giriş garajına gelindi. İhram giymek için bütün hazırlıklar tamamlandı. İhramlar giyildi ve saat 00.45' idi. Medine'de bir mescitte ihram namazı kılındı ve niyetler yapıldı. İhram bambaşka bir şey. İnsanı hemen değiştiriyor. Daha iyi görmeyi, daha sabırlı olmayı ve dostluk kurmayı gerektiriyordu. Otobüslerle saat 01.28'de (5 Ağustos 1986 Salı) Mekke'ye doğru yola çıkıldı. Bu Umre niyetini Hz.Peygamberimiz'in aynı niyeti yaptığı mescitte yapmakla çok mutlu olmuştuk. Burası Mikat sınırı idi. Sonra yola çıkıldı, saat 09.10 idi. Kabe'ye sadece 20 kilometre kalmıştı. Heyecan arttı. Hava rutubetli, yağmur yağacakmış gibi sıkıntılı idi. 5 Ağustos 1986 saat 09.30'da Mekke'ye girdik. Yaklaşık 4000 kilometre ve 8 günlük yolculuk sona erecekti. Otobüsler kalacağımız apartmanın kapısına kader getirdi. Eşyalarımız çoktu, taşımak güç oldu. Yerleştikten ve biraz dinlendikten sonra saat 17.00'de Kabe'ye doğru toplu ve grup halinde yola çıktık. Kabe,bulduğumuz yerden 15 dakika uzakta idi. Hep birden dua ederek, koro halinde salevat getirerek Mesfele Sokağını katettik. Geriden minareleri görünce heyecanımız sonsuz derecede arttı. Caddenin sonunda karşımıza ışıklarla sanki bir nur yığını çıkıvermişti. O ne ihtişam, o ne büyüklük, o ne temizlik. Şimdi Hacca koşmanın ilk nedenini anladık. Dünyanın her yerinden, her dilden, her renkten, erkekler, kadınlar, gençler, yaşlılar, çocuklar, bebekler ama hep bir yöne; ALLAH'a yönelik. Namaz kılan, dua eden, tavaf eden sa'- y'de koşan, zezem içen, okuyanlar, okuyanlar... Tertemiz mermer yerler, çıplak ayaklar, serin ve temiz kokan hava. Görev başında binlerce temizlik işçisi, asker, polis ve sivil kadın ve erkek polisler, hacıları incitmeden görev yapan diğer görevliler... Cami içinde, ibadet edenle dışında uyuyan, uzanıp dinlenen, toplu halde ibadet eden, yürüyen, koşan ve kadın erkek karışık bir mahşer yeri gibi. Birbirine benzemiyen kıyafetler ve renkler. Türklerde yeknesaklık her an göze çarpmakta ve birliği, beraberliği simgelemektedir. Önce niyyet edip, Kabe etrafında dualar ile 7 kez döndük. Bu ilk ve Umre tavafı idi. Sonra iki rekât namaz kılıp, yüz metre ileride Safa Tepesinde Merve'ye gidiş 4, dönüş 3 olmak üzere yedi şavtı tamamladık. Yani sa'yi yaptık. Bunların her biri ayrı dua ile yapılırken, iki yeşil direk arasından erkeklerin koşarak ve gösterişli yürümeleri ise bu ibadetin çok ilginç yanı idi. 8 Ağustos 1986, Saat: 24.00. Kabe'deyiz. Tavaf yaptık. Haremi Şerifin ikinci katına çıktık. Manzara şafiâne. Seyrine doyulmuyor. Sürekli dönen bir kalabalık. .Namaz anı,(o da imamla kılınan farz bölümü süresince)bu dönüş olduğu yerde durmakta, sonra yine dönmektedir. Günde beş defa durup Kabe'ye en yakın yerde namaz kılmak isteyen Allah aşıkları. Beyaz ve siyah... Kabe rengi, kutsal taş rengi ve ilk ile son renk... Sonra ikii.ji ve üçüfücü katlara çıktık. Sabah namazını halılar üzerinde kılarken dinimizin büyüklüğünü, çok derin mânâsım ve nihayet en üstünlüğünü idrak edemiyen varsa o kimse başka bir amaçla gelmiştir, diye düşündüm. Böyle bir bağlılık hiç bir dinde yoktur. Bir milyondan fazla insana su yetiştiren, hem de soğuk suyu her an ve her yerde karşılıksız sağlayan bu yer belediyesi görevini çok iyi biliyor. Hizmet, ödediğimiz paradan çok denebilir. Tuvalet kapısında ücret alan yok. Hiç bir yerde çöp yok. Su birikintisi yok, varsa ilâçlı. Pis koku veya pis şeyler hiç yok. Sinek yok. Zararlı hiçbir böcek yok. Yollar süpürülüp gerekirse yıkılıyor. Harem'in içi sık sık çok temiz paspaslarla modern şekilde yıka-1 nıp temizleniyor. Bugün Cuma... Namaza katılmak üzere saat 11.00'de yola çıktık. Caddeler güneş altında tutulmuş. Yürümek çok zor. Tuvaletler yakınında iki Pakistanlı gencin yardımı ile bir yer bulduk. Arkamızdan geçmek isteyenler üzerimize düştü, yakınımda bulunan Hintli hanımlar bağırıyorlar.

Kim dinler? Gelen düştü, giden düştü. Ben en altta. Baktım olmayacak, bir kuvvet gösterisi ile ayağa kalktım, ama yerim gitti. Namaz başladı. Birbirimizin sırtında sünneti kıldık. Cuma namazının iki' rekât farzı sırasında en az iki milyon insanın öksürmeden huşu içinde dimdik durması göz yaşartan bir ulvî bağlılık ve sadakatin güzel bir örneği idi. Namaz sonrası sokaklar ancak bir saatte eski halini aldı. ibadet bitti, alışveriş başladı. Dükkânlar dolup taşıyor. Ne bulursa alanlar çoğunlukta. Satıcıların yüzde sekseni Türkçe rakamları biliyor. Türk'ü tanıyor. Pazarlığa kızmıyor. Türk'lerden mağazası, barakası, lokantası olanlar var. Biz hemen oraya koşuyoruz.. Oturduđumuz odalarda havalandırma içeriyi çok serin yapıyor. Dışarıda ise kırk-elli derece. Sular buzlu. Dışarıda buzlu su içerken hiç anlaşılmıyor, işte bu büyük fark ters(tepki yaptı. Tam bir grip olduk. Burnu akan, hapşıran, hasta yatan. Diyanet sağlık ekibi iyi hizmet veriyor. Önemli görmezse ifadeye göre, önemli görürse içeri alıp muayene ediyorlar ve gerekirse hastahaneye yatırıyorlar. Bana bol liman ve portakal ye dedi. (Orada muz ve portakal bol) On günde geçer dedi. Gerçekten de on günde geçti. Türkiye Diyanet işleri Başkanlığı 'nın danışma ve kayıp büroioi çok. Kabe'nin içinde ve en iyi yerinde hizmete hazır ve her saat açık. Ayrıca hac büroları, dert ve şikâyet dinliyor, yardıma koşuyorlar. Her Türk ekibi kontrol altında. Yoklama yapılıyor, kayıp var mı diye. Bugün Diyanet Müfettişleri geldi, şikâyet sordu. Bir arkadaşımız, pat diye "tuvaletin yıkama fırçası yok" diye işgüzarlık etti. Arkadan, Diyanet işleri Başkan Yardımcısı Lütfü Şentürk ihramı ile geldi, şikâyet var mı diye sordu. Bunlar kapı kapı Türkleri denetlediler. Din görevlilerinden izahat aldılar. (Devamı Gelecek Sayıda)

GERİDEN MİNARELERİ GÖRÜNCE HEYECANIMIZ SONSUZ DERECEDE ARTTI. CADDENİN SONUNDA KARŞIMIZA İŞIKLARLA SANKİ BİR NUR YIĞINI ÇIKIVERMİŞTİ. O NE İHTİŞAM, O NE BÜYÜKLÜK, O NE TEMİZLİK. ŞİMDİ HACCA KOŞMANIN İLK NEDENİNİ ANLADIK. DÜNYANIN HER YERİNDEN, HER DİLDEN, HER RENKTEN, ERKEKLER, KADINLAR, GENÇLER, YAŞLILAR, ÇOCUKLAR, BEBEKLER AMA HEP BİR YÖNE; ALLAH'A YÖNELİK. NAMAZ KILAN, DUA EDEN, TAVAF EDEN SA*VDE KOŞAN, ZEMZEM İÇEN, OKUYANLAR, OKUYANLAR...